

چراغ نماز بخوانیم

چرا نماز بخوانم؟

از میدان قدس به خیابان باهنر پیچید و بی اختیار آخرین پرسشی یادش آمد که یکی از دانش آموزان مطرح کرده بود : چرا نماز بخوانم ؟

در یک صبح زمستانی به مدرسه می رفت و این پرسش ذهنش را بخود مشغول کرده بود . قبل از رسیدن به خیابان مینا ، به پمپ بنزین و صف ماشین های در انتظار رسید . هنوز پمپ ها بکار نیفتاده بود . لابد در حال حسابرسی و تحویل شیفت بودند . چند ماشین به صف شده و قبل از نرده های ورودی ؛ خاموش منتظر دایر شدن جایگاه توقف کرده بودند . درجه بنزین ماشین را دید ، فکر کرد اگر جایگاه باز بود حتما باک را پر می کرد و آسوده خاطر می شد . ولی هنوز ده لیتر باقی داشت و می توانست در برگشت بنزین بزند . حتما ماشین های متوقف شده ؛ بنزین لازم دارند چون در این ساعت از روز ؛ خیابان پرترافیک باهنر، خلوت است . نیم ساعت دیگر همه چیز تغییر می کند و انبوه ماشین ها ، خیابان را از دید پنهان می سازد . آیا منطقی بود دلایل خودش برای نماز خواندن را به دانش آموز عرضه کند ؟ واضح بود که پرسش چرا نماز بخوانم شامل بسیاری از دانش آموزان بود . اصلا او برای نماز خواندن به دلیل نیاز نداشت . خیلی قبل تر ازمانی که عقل رس شده باشد ، یعنی به سنی رسیده باشد که نظیر چنین پرسشی از خود پرسد ، نماز خواندن را شروع کرده بود . تشویق های پدر و محبت های مادر به نماز هدایتش کرده بود . بی اختیار زمزمه کرد :

همه عمر بر ندارم سر از این خمار مستی - که هنوز من نبودم که تو در دلم نشستی
تو نه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد - دگران روند و آیند تو همچنان که هستی
از کودکی به او آموختند نماز و قرآن بخواند . گفته بودند وقتی نماز می خوانی با خدا حرف می زنی و قرآن که می خوانی خدا با تو حرف می زند . و چون خدا منبع لایزال است هر چه خواستی از او بخواه . در همان ایام کودکی و اوایلی که به دبستان می رفت ، یک روز

از پدرش پرسیده بود: « یعنی اگر بخواهم نمره بیست بگیرم باید از خدا بخواهم؟ آیا خدا به این حرفم نمی خندد؟ عصبانی نمی شود؟ و پدرش گفته بود خدا کاری نمی کند که بیست بگیرم بلکه کمکت می کند بتوانی درس بخوانی و خودت بیست بگیری و سرانجام این بیت را خوانده بود:
 تو مگو ما را بدان شه بار نیست - با کریمان کارها دشوار نیست

او در این سن و سال برای نماز خواندن، دلیل لازم نداشت. چون دیگر از خود چنین پرسشی نمی کرد و این کار پاره ای از وجود روحی اش شده بود و درست مثل ماشین هایی که به صف شده و در کنار جایگاه بنزین از حرکت بازمانده بودند، اگر نماز نمی خواند از حرکت باز می ماند و این عادت به قدمت بیش از چهار سال بود. ولی این حرفها چه ربطی به پرسش دانش آموزی داشت که می خواست بداند چرا باید نماز بخواند؟
 به خیابان پورداد که رسید، دید جای همیشگی ماشین دیگری پارک شده است. بله ماشین یکی از همکاران بود. اولین کسی که هر روز اول وقت به مدرسه می رسد. بعد از سلام و احوالپرسی معمول به دفترش رفت و نخستین کارش این بود که یک ورق سفید در مقابل خود گذاشت و شروع به نوشتن کرد:

« بچه ها خاطره ای شیرین از دوران نوجوانی و زمانی که به دبستان می رفتم، برایتان می گویم. من در یکی از روستاهای مناطق سرد سیر کشور زندگی می کردم. حدود چهار سال پیش فصل زمستان، سرما و برف زیادی داشتیم. امکانات هم مثل امروز نبود. گرمایش خانه با تنوری بود که با چوب و کود حیوانات و زغال گرم می شد، و در طول شبانه روز از کرسی استفاده می شد. صبح های زود فصل زمستان، برخاستن برای

اجرای نماز کار سختی بود ولی خدا بیامرز مادرم و همه مادرانی که برای فرزندانشان زحمت می کشند ، و نماز خواندن را یادشان می دهند ، در آن شرایط سخت که آب گرم برای وضو گرفتن نبود ، برای این که سختی وضو گرفتن با آب سرد را کم کند کتری آبی که در تنور بود را در اختیارم می گذاشت . بیرون اتاق تقریباً آبها یخ می زد ایشان می فرمودند وقتی نماز می خوانی یعنی با خداوند متعال صحبت می کنی . خیلی مراقب رفتار و آداب نماز باش این ارتباط با خدا شما را از بلایا و شیاطین حفظ می کند . « قلم را کنار گذاشت و از جا برخاست کنار پنجره رفت و به حیاط و بچه هایی که تک و توک داشتند می رسیدند نگاه کرد . ناخودآگاه به یاد کلامی از حضرت زهرا (ع) افتاد : «نماز میرا کننده شما از کبر و خود پرستی است . » و کلامی از حضرت امیر (ع) : «نماز خواندن را به فرزندان خود تعلیم دهید و هنگامی که به سن هشت سالگی رسیدند آنان را به خواندن این فریضه الهی بگمارید . »

باز هم در ذهن خود جستجو کرد می خواست چیزی بیابد که توجه بچه ها را بیشتر جلب کند . در روایتی از امام حسن عسگری (ع) است که رسول خدا (ص) فرمودند : « کسی که نماز پنجگانه یومیه را بجای آورد خداوند همه گناهان او را که در بین نماز برای او پیش آید می پوشاند و مثل کسی است که در جلوی خانه اش نهر آبی جاری باشد و او روزانه پنج بار در آن شستشو نماید و دیگرگناهی بر او باقی نخواهد گذاشت مگر گناهان کبیره مانند انکار رسالت یا امامت یا ظلم به برادر دینی . » به پشت میزش برگشت . فکر کرد چرایی نماز خواندن را درقرآن جستجو کند . در سوره بقره آیه ۴۵ آمده است « از صبر و نماز یاری بجوید و آن (نماز) جز بر فروتنان گران می آید . »

و در تفسیر این آیه خواند : « خداوند در این آیه دستور می دهد که در سختی ها از صبر و نماز کمک بگیرید . نماز توجه قلبی به خداوند عالم و پیوند روح با مالک و صاحب اختیار جهان است . مفسران در تفسیر این آیه نقل کرده اند که پیامبر اکرم (ص) هرگاه با مشکلی رو به رو می شد که او را ناراحت می کرد از نماز

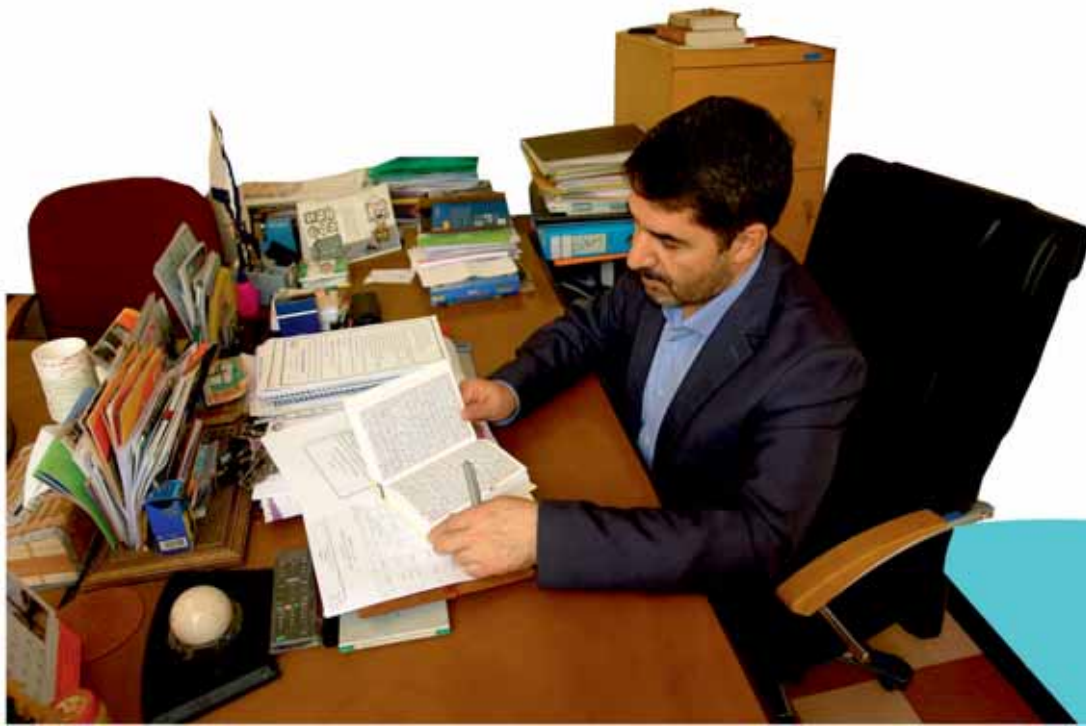

و روزه مدد می گرفت . از امام صادق (ع) نیز نقل شده که هنگامی که مشکل طاقت فرسایی برای علی (ع) پیش می آمد به نماز پناه می برد . سپس حضرت این آیه را تلاوت فرمود . «

در سوره عنکبوت آیه ۴۵ خواند : « آنچه از کتاب آسمانی بر تو وحی شده است بخوان و نماز را بر پا دار که نماز از ناشایستی و زشتکاری باز می دارد و یاد کرد خداوند (از هر کاری) مهمتر است و خداوند می داند که چه می کنید . »

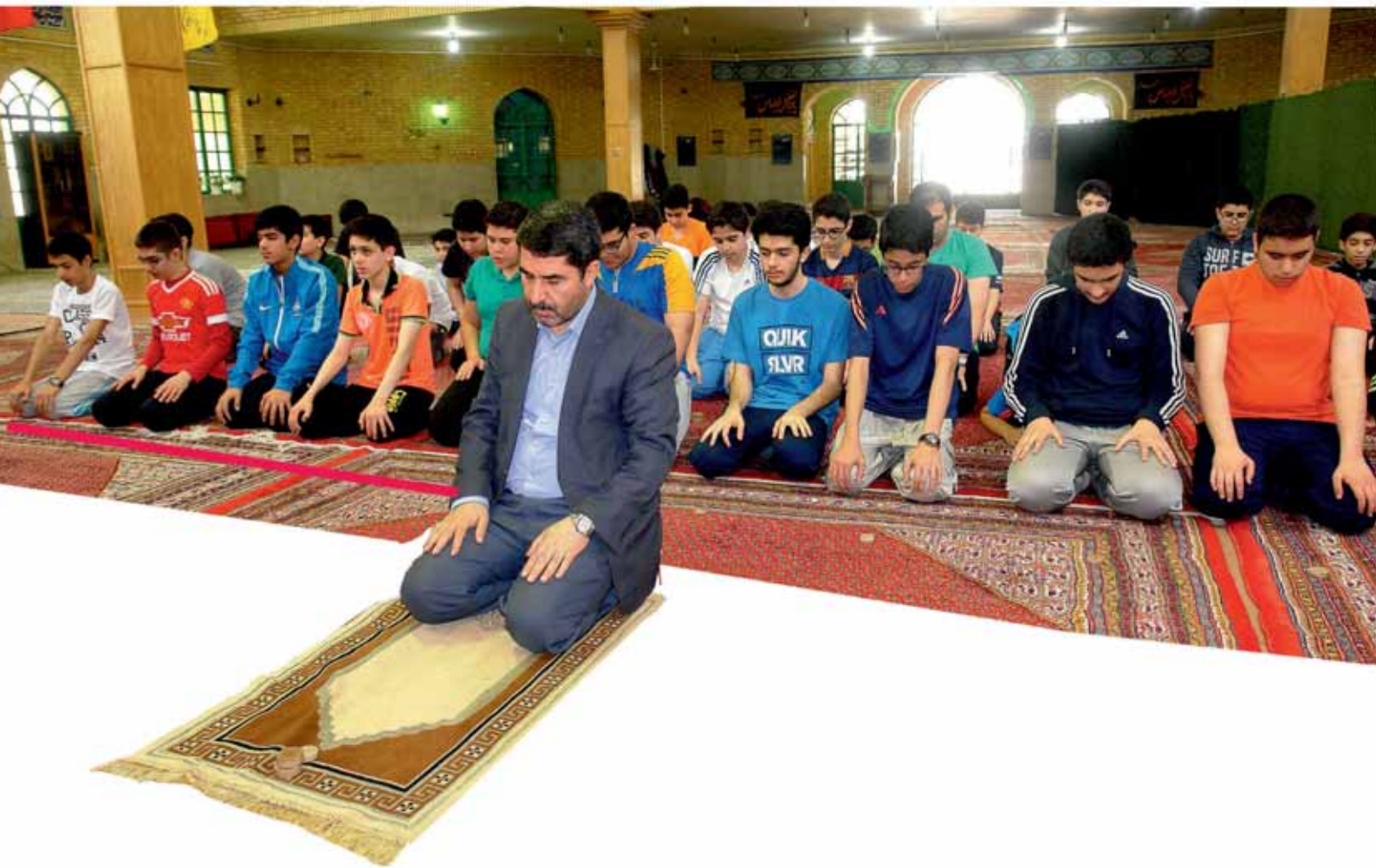
در تفسیر این آیه آمده بود : از آن رو که طبیعت نماز انسان را به یاد نیرومندترین عامل بازدارنده یعنی اعتقاد به مبداء و معاد می اندازد ، دارای اثر بازدارندگی از اعمال ناشایست و منکر است . انسانی که به نماز می ایستد و تکبیر می گوید خدا را از همه چیز برتر و بالاتر می شمرد ، به یاد نعمت های او می افتد ، حمد و سپاس او را می گوید ، او را به رحمانیت و رحیمیت می ستاید ، به یاد روز جزای او می افتد ، به بندگی او اعتراف می کند ، از او یاری می جوید و می خواهد که به راه راست هدایتش کند و از راه کسانی که بر آنها غضب شده و از گمراهان به خدا پناه می برد . بدون شک در قلب و روح چنین انسانی جنبشی به سوی حق و حرکتی به سوی پاکی و جهشی به سوی تقوی پیدا می شود . او برای خدا رکوع می کند ، در پیشگاه او پیشانی بر خاک می نهد ، غرق در عظمت او می شود و خود خواهی و خود برتر بینی ها را فراموش می کند ، به یگانگی خدا و رسالت پیامبر (ص)

گواهی می دهد . بر او و خاندانش درود می فرستد و از خدا می طلبد که در زمره بندگان صالح قرار گیرد . همه این کارها موجی از معنویت در وجود او ایجاد می کند ، موجی که سد نیرومندی در برابر گناه محسوب می شود . این عمل چند بار در شبانه روز تکرار می گردد و در حالات گوناگونی که انسان به علت مشغولیات مادی از خدا غافل است او را به یاد مبداء اعلی می اندازد . از این گذشته هنگامی که آماده مقدمات نماز می شود خود را شست و شو می دهد . پاک می کند ، حرام و مال غصبی را از خود دور می کند و به بارگاه دوست می رود ، همه این امور تاثیر باز دارنده در برابر اعمال ناشایست و منکرات دارد . این اثر نماز به قدری اهمیت دارد که در بعضی از روایات اسلامی معیار سنجش نماز مقبول و غیر مقبول خوانده شده است . امام صادق (ع) می فرماید : کسی که دوست دارد ببیند نمازش مقبول در گاه الهی شده یا نه باید ببیند آیا این نماز او را از زشتی ها و منکرات باز داشته یا نه ؟ به همان مقدار که باز داشته نمازش قبول است . البته نهی از کارهای ناشایست و منکر سلسله مراتب و درجات زیادی دارد و هر نمازی به نسبت رعایت شرایطش دارای بعضی از این درجات است . ممکن نیست کسی نماز بخواند و هیچ گونه اثری در او نبخشد ، هر چند نمازش صوری باشد و هر چند آلوده گناه باشد . البته این گونه نماز تاثیرش کم است . این گونه افراد اگر همین نماز را هم نخوانند از این هم آلوده تر خواهند شد . در روایتی می خوانیم که جوانی از انصار نماز را با پیامبر ادا می کرد اما آلوده گناهان زشتی بود . این ماجرا را به پیامبر (ص) عرضه داشتند . حضرت فرمود : سرانجام نمازش روزی او را از این اعمال باز می دارد .

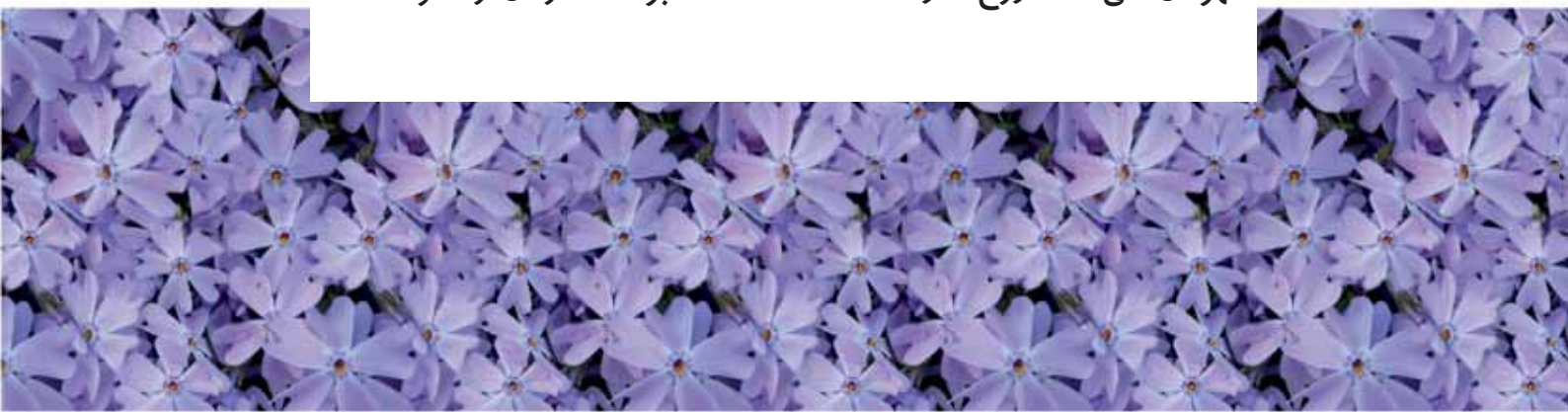
قلم را زمین گذاشت و تازه متوجه لیوان چایی شد که مدتی قبل برایش آورده

بودند . چنان غرق در موضوع شده بود که اصلا نفهمید کی جای آورده اند.
 نوشته را مرور کرد . امیدوار بود اثر گزار باشد. برای حسن ختام دنبال شعری
 گشت . این شعر را از شاعری به نام موید پیدا کرد :

فرق مومن ز کافرست نماز
 ارتباطی مکرر است نماز
 با خداوند اکبر است نماز
 از عبادات برتر است نماز
 روز و شب یاد آوراست نماز
 روح طاعات دیگر است نماز
 بسوی خیر رهبر است نماز
 ناجی روز محشر است نماز
 در مهمات سنگر است نماز
 هم قرار توانگراست نماز
 عامل نهی منکر است نماز
 که از این هم مهمتر است نماز
 که علی جان و پیکر است نماز
 بر محمد و آل او صلوات

سبب قرب داورست نماز
 در میان خدا و مخلوقش
 بهترین فرصت سخن گفتن
 یاد حق چیست بهتر از این کار
 مسلمین را ز مبداء و ز معاد
 طاعتی نیست بی نماز قبول
 جسم و جان عقل و رای انسان را
 سپر آتش است روزه ولی
 نردبان تعالی است مومن
 هم تسلای خاطر مسکین
 مجری حکم او به معروف است
 طاعتی با چنین اهمیت
 بی ولای علی نبخشد سود
 مهر آل علی است روح نماز

دبیرستان پسرانه غیر دولتی مهراین دوره اول

www.mehraein.sch.ir